

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КОСОВСКА МИТРОВИЦА ДОО
КОСОВСКА МИТРОВИЦА**

38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА

УЛ. НЕМАЊИНА БР. 48

ТЕЛ. 028/497-031, ТЕЛ/ФАКС 028/497-044

Е-МАИЛ: pskmmmts@mtsdo.com

САЈТ: psss.rs

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број 163 бесплатан примерак ДЕЦЕМБАР 2025.

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Саветодавци ПССС Косовска Митровица ДОО :

Ратарство– повртарство

Небојша Божовић 064/8435593

Сточарство

Косовка Јакшић 064/8435591

Здравко Добрић 064/8435590

Заштита биља

Александар Здравковић 064/8435594

Селена Вујанац 064/8435592

САДРЖАЈ:

Компостирање у органској производњи	4
Ресавка	6
Грахорица	7
Ипард 3 мера 1	8
Резидба воћа	12

КОМПОСТИРАЊЕ У ОРГАНСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ

У органској производњи компостирање је једна од биоагротехничких метода која се у великој мери користи за потребе управљања биолошким отпадом, односно за производњу висококвалитетног органског ђубрива – компоста. Компост је органско ђубриво и побољшивач земљишта произведен контролисаном биооксидативном разградњом различитих смеша састављених од различитих биљних остатака, понекад помешаних с органским ђубривима и/или животињским остацима, а садржи ограничене количине минералних материја. Компостирање се препоручује као биоагротехничка мера у првом реду за третирање биљног отпада насталог у производњи биља и органског отпада (не свог) насталог у домаћинству, али и за компостирање корова и сличног. Велики број истраживања, научних радова, студија, пројеката потврђује оправданост компостирања, као једну од мера која промовише принцип “zero waste“, тј. производњу без отпада. Компостирањем се разлаже органска материја посредством микроорганизама. Најчешће се компостирају биљни остаци пореклом из повртарске производње, из разлога што је у овој врсти биљне производње и удео биљног отпада значајан. Компостира се и отпад настао у воћарској и виноградарској производњи, нарочито након резидби, када се настали отпад у различитим врстама ситница и дробница, уситњава и као такав транспортује на компостишта. За компостирање нарочито може бити интересантан отпад настао у производњи лековитог и зачинског биља, који поред значајног удела отпада, садржи

хемијске макро- и микроелементе, али и секундарне метаболите, што ову врсту отпада чини додатно интересантном. Најчешће се компостирају остаци поврћа, воћа, лишће, стабљике, покошена трава, слама, пепео, делови хране и сл. Треба водити рачуна да у компостиште “не унесу” ризомски корови, коровске биљке са зрелим семеном, лишће ораха, те надземни делови белог пелена, жалфије, амброзије, болесне биљке и индустријски отпаци. У последње време органски произвођачи али и урбани фармери све чешће примењују брзо или вруће компостирање тзв. „Berklay Method“ где се највише користи свеж отпад, који је у односу на класично компостирање много бржи процес, а „зreo“ компост се добија у просеку од 14 до 21 дан, по већини извора за 18 дана. За ову намену, сав отпад, би требао да буде свеж отпад са доста влаге у свом саставу, и он се додаје по заснивању компостне гомиле (масе) и као резултат тога долази до много бржег „рада“ микроорганизама који разграђују (минерализују) органску материју у гомили, и такав приступ чини гомилу топлом. Одакле и долази назив „топло или вруће компостирање“. Тако високе температуре (око 70 °C) утичу на уништавање (стерилизацију) компостне масе, тако да се на тај начин у великој мери смањује негативан утицај присуства клијавог семена корова, те присуства патогена и штеточина. Што се тиче запремине компоста код брзог компостирања она остаје иста, док код класичног компостирања, она на крају компостирања буде само 30% од првобитне запремине. Ипак, дешава се да због кратког времена компостирања, неретко биљни отпад и не отпочне процес минерализације, те се због тога препоручује класично компостирање, које у просеку траје око годину дана.

Да би се добио квалитетан компост потребно је водити рачуна и о односу између угљеника (C) који је извор енергије и азота (N) који је основни елемент исхране биљака. Тај однос треба да је C:N = 25:1 до 30:1, значи да на 25 делова угљеника иде један део азота. Код изразито високог односа C/N мало је азота, код ниског односа много је азота који може да буде и штетан.

Код производње компоста је најбитније одржати добар однос угљеника (C – браон отпад) и азота (N – зелени отпад). Угљеник садрже сено, слама, кукурузовина, лишће и слично, док се највише азота налази у зеленом и жутозеленом биљном отпаду (надземни делови махунарки, мркве, кромпира, трава и сл.). Компост са високим садржајем угљеника је жуте или мрке боје, сув и кабаст, а онај са високим садржајем азота је зеленкасте боје, влажан, понекад и муљевит. Да би се процес минерализације, тј. добијања зрелог компоста још успешније одвијао потребно је додати и инокулант (нпр. микробиолошка убрива и сл.) или чајеве на бази лековитог биља (камилица, одољен, маслчак, хајдучка трава, коприва,...). Компостирање у компостној гомили врши се на месту заштићеном од ветра и јаког сунца са доступним прилазом у различитим временским приликама. Димензије компостне гомиле су различите, што у првом реду зависи од количине компостног материјала и намене добијеног компоста. Пре почетка компостирања ради бржег разлагања и сазревања потребно је крупан материјал уситнити на величину не већу од 5,0 cm. Након тога, маса се припреми: у случају да је сувља потребно ју је навлажити или обратно, засушити неким од структурних материјала. Прва фаза је тзв. мезофилна фаза, која траје неколико дана и завршава се на око 40 °C. У другој или термофилној фази, појачава се разградња унетог материјала, услед биохемијских реакција, температура (у средини масе) достиже 70 °C и више, што укупно траје око 1 – 1,5 месец (у неким случајевима и више). Након тог периода потребно је масу промешати и поново покрити неколико пута у току разградње, а све ради "обнављања" активности микрофлоре. У том периоду најактивније су гљиве и бактерије, да би након "хлађења" у истоименој фази (тј. фази зрења) на температури око 25 °C ту "улогу" преузеле кишне глисте и неки инсекти. У неким случајевима завршетак разградње може бити након шест месеци, ипак најбољи компост се добија након годину дана у моменту када маса потпуно "сазри". У мере неге компоста спадају мешање, орошавање, контролисање здравственог стања и чување у току компостирања. Изгледом зрео компост веома подсећа на згорели стајњак, због своје мрвичасте

структуре, тамно – смеђе боје, уједначене масе и пријатног мириса на шумску земљу. По садржају активних материја технолошки зрео компост сличан је добро згорелом стајњаку, најчешће садржи 0,3-0,5% азота, 0,2% фосфора, 0,2-0,3% калијума и око 0,6% калцијума, који се мења у зависности од садржаја компостираних сировина. Пре употребе пожељно је компост дезинфиковати. Уколико су мање количине компоста, дезинфекција се најчешће обавља воденом паром или соларизацијом. У последње време се све више користе тзв. биљни чајеви (домаће радиности) који се могу користити као активатори процеса компостирања али и као средства за потребе дезинфиковања добијеног компоста. У наведене сврхе се такође могу употребити и одре ени микробиолошки, биодинамички и хомеопатски препарати. Намена овог висококвалитетног органског ђубрива је вишеструка, најчешће се употребљава као супстрат у расадничарству, повртарству, цвећарству, гљиварству и сл. . Компост је нарочито погодан за справљање супстратних смеша, припрему сетвеног слоја, пикирање расада и као "покривни слој" семена. Само један од мноштва примера примене компоста ћемо представити на примеру компостираног отпада насталог приликом производње и прераде лековитог биља. Током петогодишњег периода примене овако добијеног компоста, најбољи резултати код две испитиване сорте невена, како продуктивни, тако и квалитативни, постигнути су применом компоста од 30 kg/m². Ово истраживање показује да је могуће користити органски отпад добијен у преради лековитог биља, подржавајући ефикасност модела циркуларне економије у производњи не само невена, него и за гајење осталих лековитих, али и других биљних врста, тако и за поправку плодности земљишта. У производњи се усталила пракса да се компост за ђубрење употребљава непосредно пре сетве или садње, у количинама 3-6 kg/m², са дејством до три године. Компост се не уноси дубоко у земљиште, већ при површни, обично до 5 cm дубине.

Саветодавац ратарства и повртарства Небојша Божовић

РЕСАВКА

Ресавка је аутохтона, угрожена раса свиња настала непланским укрштањем шумадинке са енглеском расом беркшир у подручју слива реке Млаве, Ресаве и Велике Мораве. Просек прашења ресавке је 6-7 прасади по леглу, телесне масе 1,2 килограма. Ресавка је пегава раса свиња, карактеришу је шарена боја са пегама, густим и глатким чекињама жуто-црне боје. Глава је дуга и уска, средње дугачко тело и клопаве уши, спадајући у средње стасне и “полумасне свиње”, што значи да је месо прошарано масним ткивом. Ова карактеристика га чини веома укусним и са нешто грубљим мишићним влакнима за разлику од модерних раса. Добро користе храну и лако се тове, добро претварајући храну у месо и маст. Одликује их чврста конституција и добро изражена отпорност на лоше услове држања, као и на болести. Позната је по скромним захтевима у исхрани и квалитетном месу, нарочито за традиционалне сухомеснате производе. Иако је била популарна због укусног меса, њено узгајање је потиснуто од модерних раса. Гајење и узгој:

Добро користи храну и лако се тови, користећи и мешавине житарица и зелену храну.

Крмаче прасе 6-8 прасади у леглу. Прасад су витална и отпорна. Крмаче просечно теже од 130 до 150 килограма, док су нерастови нешто већи и тешки су око 160 килограма. Добро користе храну и генерално селако тове на обичним мешавинама житарица и зелене хране. Крмаче су добре мајке, имају стабилне легле и изражен мајчински инстинкт. Ова раса је ипак због особина товности и меснатости, као и конверзије хране потиснута од модерних раса свиња.

Ову расу свиња карактерише глава средње величине, равног профила (или благо угнутог), велике, клопаве уши. Врат је средње дужине, не превише мускулозан. Труп је средње дужине, невелике ширина. Ноге су средње високе. Чекиње су равне, шарене боје (жуто – црне). Основна боја је бела прошарана неправилним црним шарама. Понекада се јављају скоро потпуно црна или бела грла.

У исхрани ресавке се користе житарице попут кукуруза, јечма, пшенице и овса, али и зелена храна –детелина, луцерка, корење и тикве. Често се хране и кухињским отпаcima или помијама.

Најчешће се држи пуштена по шљиварима, па може сама да налази део хране, што додатно побољшава квалитет меса. Једино се крмаче пред прашење, након прашења и прасад држе у објектима без специјалне опреме. Отпорна је на лоше услове држања и исхране, али при бољим условима постиже доста боље резултате узгоја и това. Када се гаји у лошим условима смртност прасади је 10%. У бољим условима је знатно мања. Пораст је релативно слаб. Са 6 месеци грла теже од 35-40 кг. Трупови су релативно масни, али је месо укусније, чвршће структуре и квалитет осушених сухомеснатих производа је доста добар. Пошто је ово наша, аутохтона раса треба је сачувати!

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

ГРАХОРИЦА-ЗНАЧАЈНА КРМНА КУЛТУРА ЗА СТОЧНУ ИСХРАНУ

У структури сетвених површина треба давати већи значај легуминозама. Један од основних задатака производње крмног биља је обезбеђење сточарства кабастиим и концентрованим хранивима богатим биљним протеинима.

Основне и заједничке особине свих лептирњача су да дају високе приносе и квалитетну сточну храну. Грахорице се првенствено користе за исхрану стоке у зеленом стању у рано пролеће, а може и за сушење и прављење сена или силирање.

Сеју се заједно са житарицама (раж, пшеница, јечам, овас, тритикали).

Дужина вегетационог периода у пролеће износи 125 – 130, а у озимним 260 – 270 дана. Пролећна грахорица без икакве штете може да издржи пролећне мразеве од 4 – 5 °C испод нуле. Обрада земљишта за пролећну грахорицу треба вршити у јесен.

Корен грахорице је вретенаст и добро разгранат. На њему се формирају квржице у којима се одвија процес азотофиксације.

Стабло грахорице је зељасто. Достиже висину и преко 1 m. На пресеку је различито: најчешће четвороугласто. Основна му је одлика полегљивост због чега се мора сејати са потпорним усевом.

Лист је сложен, парно пераст. Завршава се са две рашљике (вितिце) којима се биљка грахорице причвршћује за биљку носач.

Грахорицу треба гајити у плодореду и не враћати их на исту површину 3 – 4 године. За грахорицу је важнији фосфор и калијум, али због потпорног усева не мође се изоставити ни азот. Практично , за смешу се препоручује 200 – 300 kg/ha комплексног ђубрива 15:15:15.

Нега јаре грахорице састоји се у дрљању. Циљ ове мере је да се уништи покорица, ако се ухвати по површини земљишта, и сузбијање коровских биљака.

Рок сетва јаре грахорице је до краја фебруара па до краја марта. Избор потпорног усева за грахорице највише зависи од времена сетве и коришћења. Од стрних жита се могу користити раж, пшеница, тритикали, овас. Захваљујући томе, време коришћења се може значајно продужити јер ће смеша грахорице и ражи моћи најраније да се користи, а смеша са овсем најкасније. Препоручује се следеће количине смеше: грахорица 80 kg/ha, 40 раж, пшеница 60, овас 50 kg/ha. Прихрањивање се не препоручује, јер од сетве па до почетка коришћења у пролеће има мало времена.

Коришћење грахорице – основна намена смеше грахорице и стрних жита је исхрана стоке у зеленом стању. Косидба може почети у фази пораста при висини 30 – 40 cm па до пуног цветања и почетка формирања махуна. Сувише рану косидбу треба избегавати, јер се на тај начин недовољно користи производни потенцијал засејаних врста. Каснијом косидбом се смањује квалитет, посебно због тога што житарице брзо огрубе. Календарски косидба почиње у задњој декади маја и траје око две недеље, а ако су укључене житарице тај период се може продужити на 20 – 30 дана.

Уколико се расположива маса не искористи за исхрану у зеленом стању, она се може осушити или силирати.

Јара грахорице даје принос од 25 – 35 t/ha зелене крме и 7 – 8 t/ha сена у коме има око 21 % протеина.

Саветодавац сточарства Здравко Добрић

ИПАРД III МЕРА 1-ИНВЕСТИЦИЈЕ У ФИЗИЧКУ ИМОВИНУ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ГАЗДИНСТАВА

Подршка кроз ИПАРД Меру 1 обухвата инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава. Додељује се како би корисници кроз техничка побољшања и улагања у нову механизацију и технологије повећали продуктивност и конкурентност пољопривредне производње. Поред тога, газдинства ће своју производњу ускладити и са скупом националних услова али и са ЕУ стандардима заштите животне средине и добробити животиња.

Ко може да конкурише за средства?

Право на ИПАРД подстицаје остварује:

1) физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства, у складу са законом којим се уређује пољопривреда и рурални развој и законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју; 2) предузетник;

3) привредно друштво;

4) пољопривредна задруга.

Општи услови у погледу лица

Прихватљиве инвестиције и трошкови

Прихватљиве инвестиције у физичку имовину и прихватљиви трошкови, за које се одобравају ИПАРД подстицаји у складу са овим правилником, дати су у Листи прихватљивих инвестиција и трошкова.

Трошкови из става 1. овог члана, сматрају се прихватљивим до тржишне вредности физичке имовине, у складу са прописом којим се прописује методологија за утврђивање референтних цена инвестиција за обрачун ИПАРД подстицаја и достављеном једном, односно три достављене понуде, у складу са овим правилником.

Право на ИПАРД подстицаје може се остварити искључиво за инвестиције и трошкове који су реализовани након доношења решења о одобравању пројекта, осим за општи трошак који може да настане у периоду важења ИПАРД ИИИ програма.

Право на ИПАРД подстицаје за општи трошак може се остварити само ако се истовремено одобрава право на остваривање ИПАРД подстицаја за инвестицију у физичку имовину пољопривредних газдинстава за коју је везан тај општи трошак.

Неприхватљиви трошкови

Право на ИПАРД подстицаје не може се остварити за:

- порезе, укључујући порез на додату вредност, царине, таксе, увозне и друге јавне дажбине;
- куповину, закуп или лизинг земљишта и постојећих објеката, без обзира на то да ли ће лизинг резултирати променом власништва;
- казне, финансијске пенале и судске трошкове;
- трошкове пословања (режијски трошкови, трошкови продате робе и други оперативни трошкови);
- половну машину, механизацију и опрему;
- банкарске трошкове, трошкове гаранција и сличне трошкове;
- трошкове конверзије, трошкове и губитке у погледу курсне разлике у вези са ИПАРД наменским рачуном, као и друге чисто финансијске трошкове;
- доприносе у натури (сопствени рад и материјал);
- куповину животиња, као и куповину једногодишњих биљака и њихову садњу;
- трошкове одржавања, амортизације или закупа;
- набавку предмета инвестиције путем лизинга, компензације, асигнације и цесије или набавку на други начин који представља гашење обавезе путем пребијања дуга.

Право на коначну исплату ИПАРД подстицаја не може да се оствари за трошкове по рачуну, односно окончаној ситуацији, за које Управа за аграрна плаћања контролом на лицу места пре коначне исплате утврди да нису реализовани.

Захтев за остваривање права на ИПАРД подстицаје у делу који се односи на ове трошкове одбија се као неоснован.

Вредност прихватљивих општих трошкова

Укупна вредност прихватљивих општих трошкова не може прећи износ од 10% од вредности прихватљивих трошкова предметне инвестиције.

Општи трошкови за израду пословног плана прихватљиви су до износа од:

1) 5% од вредности прихватљивих трошкова предметне инвестиције – ако је вредност прихватљивих трошкова предметне инвестиције мања од милион евра;

2) 4% од вредности прихватљивих трошкова предметне инвестиције – ако је вредност прихватљивих трошкова предметне инвестиције од милион евра до три милиона евра;

3) 3% од вредности прихватљивих трошкова предметне инвестиције – ако је вредност прихватљивих трошкова предметне инвестиције већа од три милиона евра

Минимални и максимални номинални износи ИПАРД подстицаја

По једном захтеву, без обзира на укупну вредност предметне инвестиције, корисник може да оствари право на ИПАРД подстицаје у минималном номиналном износу од 20.000 евра и максималном номиналном износу од 1.000.000 евра.

У периоду спровођења ИПАРД ИИИ програма, корисник може да оствари право на ИПАРД подстицаје у складу са овим правилником у укупном максималном номиналном износу од 2.000.000 евра.

Општи услови за остваривање права на одобравање пројекта

Подносилац Захтева које испуњава опште и посебне услове у погледу лица остварује право на одобравање пројекта ако:

1) је измирило доспеле обавезе по основу јавних прихода, на дан подношења захтева за одобравање пројекта;

2) нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према министарству надлежном за

послове пољопривреде по основу раније остварених подстицаја, субвенција и кредита;

3) се инвестиција која је предмет захтева за одобравање пројекта налази на територији Београдског региона, Региона Војводине, Региона Шумадије и Западне Србије, Региона Јужне и Источне Србије, у складу са законом којим се уређује регионални развој;

4) се инвестиција која је предмет захтева за одобравање пројекта односи на производњу пољопривредних производа датих у документу "Листа пољопривредних производа", који је одштампан уз правилник ИПАРД М.

5) није предузело ниједну радњу везану за реализацију инвестиције која је предмет захтева за одобравање пројекта, пре доношења решења о одобравању пројекта, осим за општи трошак, у складу са овим правилником;

6) је прибавило писану понуду за набавку предмета инвестиције односно прихватљиве трошкове из Листе прихватљивих инвестиција и трошкова чија је вредност до 10.000 евра у динарској противвредности према месечном курсу Европске комисије у месецу који претходи месецу у коме је објављен јавни позив, односно ако је за набавку предмета инвестиције односно прихватљиве трошкове чија је вредност већа од 10.000 евра прикупило три писане понуде које су независно прибављене, упоредиве по садржају и по спецификацијама, осим за реализоване опште трошкове за које доставља рачун у складу са овим правилником;

7) нема статус повезаног лица са добављачем, као и ако добављачи исте инвестиције, односно прихватљивих трошкова који издају три понуде из тачке 6) овог члана, нису међусобно повезана лица;

8) одреди место контроле предмета инвестиције у складу са правилником, као и ако омогући контролу на лицу места у месту контроле предмета инвестиције, у складу са правилником;

9) за остваривање права на одобравање пројекта нису вештачки створени услови у циљу остваривања предности супротно ИПАРД ИИИ програму;

10) према редоследу подносиоца захтева у складу са правилником постоје расположива финансијска средства за одобравање пројекта

опредељена јавним позивом.

Ако је лице покренуло поступак за остваривање права на ИПАРД подстицаје по претходном јавном позиву за подношење захтева за одобравање пројекта у складу са правилником, остварује право на одобравање новог пројекта и ако је у складу са правилником:

- 1) поднело захтев за одобравање коначне исплате ИПАРД подстицаја у складу са претходним решењем о одобравању пројекта, или
- 2) истекао рок за реализацију инвестиције и подношење захтева за одобравање коначне исплате ИПАРД подстицаја у складу са претходним решењем о одобравању пројекта, или
- 3) поступак за одобравање претходног пројекта обустављен услед одустанка корисника ИПАРД подстицаја од захтева за одобравање пројекта.

Објекат који је предмет инвестиције мора имати грађевинску дозволу, односно решење о одобрењу за извођење радова или ако постојећи објекат има правноснажну употребну дозволу у складу са законом којим се уређује планирање и изградња, односно ако је постојећи објекат озакоњен, односно има правноснажно решење о озакоњењу у складу са законом којим се уређује озакоњење објеката, осим ако је постојећи објекат изграђен пре доношења прописа којим се уређује издавање дозвола за грађење и употребу објеката.

Ако је објекат који се опрема, у сусвојини или заједничкој својини, лице из става 4. овог члана право на одобравање пројекта може остварити ако има и писану сагласност сувласника, односно заједничара, за опремање предметног објекта, оверену код надлежног органа.

Ако је објекат који се опрема у приватној или задружној својини и користи се по основу уговора о закупу, односно коришћењу са закуподавцем, односно уступоцем правним лицем, лице из става 4. овог члана право на одобравање пројекта може остварити само ако није:

лице које има посебне дужности према друштву закуподавца, односно уступоца, у складу са законом којим се уређују привредна друштва и оснивачким актом, односно статутом закуподавца, односно уступоца;

повезано лице у односу на правно лице које је закуподавац, односно уступилац, у складу са

законом којим се уређују привредна друштва;

лице запослено код закуподавца, односно уступоца правног лица.

Посебни услови за одобравање пројекта за инвестиције у производњу и складиштење енергије из обновљивих извора

Ако је предмет захтева за одобравање пројекта инвестиција у изградњу и опремање производног објекта, лице остварује право на одобравање пројекта и ако:

1) има идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу или пројекат за извођење, за изградњу и опремање производног објекта, односно складишта електричне енергије, за сопствену потрошњу са статусом купца – произвођача, израђен у складу са посебним прописом којим се уређује садржина, начин и поступак израде и начин вршења контроле техничке документације према класи и намени објеката, који нарочито садржи и пројектовану годишњу производњу електричне енергије;

2) са инсталисаним капацитетом производног објекта може максимално да произведе електричну енергију која на годишњем нивоу није већа од 120% просечне годишње потрошње електричне енергије на пољопривредном газдинству, и то у последње три године које претходе години у којој се подноси захтев за одобравање пројекта, осим ако правилником није другачије одређено;

3) у годишњем периоду од 1. априла текуће године закључно са 31. мартom наредне године, укупно испоручена електрична енергије из производног објекта није већа од укупне количине преузете електричне енергије из система за потребе пољопривредног газдинства, односно ако се у том годишњем периоду појави вишак испоручене електричне енергије, постоји обавеза предаје тог вишка снабдевачу без накнаде, у складу са уговором са снабдевачем, односно на основу посебног прописа;

4) има одобрење за прикључење производног објекта – ако је инсталисана снага производног објекта већа од 10,8 kW;

5) има решење о одобрењу за извођење радова – ако је инсталисана снага производног објекта већа од 50 kW.

Изузетно од става 1. тачка 2) овог члана, ако је

подносилац захтева за одобравање пројекта ново пољопривредно газдинство или пољопривредно газдинство у коме је у последње три године дошло до значајне промене обима пољопривредне делатности или се основано може очекивати повећање потрошње услед инвестиције која је предмет захтева за одобравање пројекта у складу правилником, приликом утврђивања максималног прихватљивог инсталисаног капацитета производног објекта који је предмет захтева за одобравање пројекта узимају се у прорачун они подаци о потрошњи енергије пољопривредног газдинства који стоје на располагању за период који не може бити мањи од годину дана и на ту вредност се додају пројектоване вредности потрошње енергије нових постројења.

Ако је предмет захтева за одобравање пројекта инвестиција у складиште електричне енергије за сопствене потребе у комбинацији са производним објектом, право на одобравање пројекта може се остварити ако је инсталација складишта таква да складиште не може да преузима енергију из преносног, дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система, већ само из производног објекта, у складу са посебним прописом којим се уређују критеријуми, услови и начин обрачуна потраживања и обавеза између купца–произвођача и снабдевача.

Посебни услови за одобравање пројекта за инвестиције у производњу и складиштење енергије из обновљивих извора

Ако је предмет захтева за одобравање пројекта инвестиција у изградњу и опремање производног објекта, лице остварује право на одобравање пројекта и ако:

1) има идејни пројекат, пројекат за грађевинску дозволу или пројекат за извођење, за изградњу и опремање производног објекта, односно складишта електричне енергије, за сопствену потрошњу са статусом купца – произвођача, израђен у складу са посебним прописом којим се уређује садржина, начин и поступак израде и начин вршења контроле техничке документације према класи и намени објеката, који нарочито садржи и пројектовану годишњу производњу електричне енергије;

2) са инсталисаним капацитетом производног објекта може максимално да произведе електричну енергију која на годишњем нивоу није већа од

120% просечне годишње потрошње електричне енергије на пољопривредном газдинству, и то у последње три године које претходе години у којој се подноси захтев за одобравање пројекта, осим ако правилником није другачије одређено;

3) у годишњем периоду од 1. априла текуће године закључно са 31. мартom наредне године, укупно испоручена електрична енергије из производног објекта није већа од укупне количине преузете електричне енергије из система за потребе пољопривредног газдинства, односно ако се у том годишњем периоду појави вишак испоручене електричне енергије, постоји обавеза предаје тог вишка снабдевачу без накнаде, у складу са уговором са снабдевачем, односно на основу посебног прописа;

4) има одобрење за прикључење производног објекта – ако је инсталисана снага производног објекта већа од 10,8 kW;

5) има решење о одобрењу за извођење радова – ако је инсталисана снага производног објекта већа од 50 kW.

Ако је предмет захтева за одобравање пројекта инвестиција у складиште електричне енергије за сопствене потребе у комбинацији са производним објектом, право на одобравање пројекта може се остварити ако је инсталација складишта таква да складиште не може да преузима енергију из преносног, дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система, већ само из производног објекта, у складу са посебним прописом којим се уређују критеријуми, услови и начин обрачуна потраживања и обавеза између купца–произвођача и снабдевача.

**Саветодавац заштите биља Здравковић
Александар**

РЕЗИДБА ВОЋА

Резидба воћака је редовна помотехничка мера која се изводи код свих воћних врста. Основни циљеви резидбе су да се на свакој воћки успостави равнотежа између родности и вегетативног пораста, као и да се светлост доведе до свих делова круне стабла. Правилна резидба један је од кључних фактора за здрав раст и висок квалитет плодова. Познавање оптималног периода и технике орезивања помоћи ће да се постигне максимални принос и одрже стабла витална дуги низ година. Како би се обезбедио правилан развој воћака, неопходно је да се узму у обзир три основна фактора при резидби: временски период, правилан алат и специфичности појединих воћних врста. Резидба воћака може се изводити у два термина: у периоду мировања воћака (зимска резидба) и у периоду вегетације (летња резидба).

Зимска резидба

Зимска резидба је основна резидба и назива се још резидба на зрело. Изводи се у периоду мировања воћака, односно од опадања листова у јесен до кретања вегетације. Резидба која је каснија од наведеног периода неповољно делује на развој воћака. У агроеколошким условима Србије са резидбом се почиње у новембру, а завршава се у априлу. Препорука је да се зимска резидба обави у периодима топлијег времена, обично у марту, јер пресеци грана брже и боље зарастају. Обично се у новембру почиње са резидбом јабуке, крушке, шљиве, вишње, док је препорука да се кајсија, трешња, боровница орезају у марту. Са зимском резидбом не треба каснити, јер ће отворене ране из којих цури биљни сок привући штеточине и проузроковаче обољења. Такође, стабла код којих је кренула вегетација трпе већи стрес него стабла у

периоду мировања. То додатно исцрпљује стабла, чиме слаби њихов имунитет. Резидбу је најбоље обавити по ведром, хладном дану, али најнижа температура не сме бити испод 5 °C.

Зелена (летња) резидба

Летња резидба се назива резидба на зелено. Изводи се у периоду вегетације, најчешће наком престанка интензивног пораста воћака, од краја јуна до средине августа. Резидба мора да буде изведена прецизно и у право време. Са њом се успоставља равнотежа између вегетативног раста и родности, побољшава квалитет и крупноћа плодова, омогућава добра осветљеност круне и избегава алтернативна родност. Зеленом резидбом одстрањују се младари који се развијају непосредно уз вршне младаре примарних и секундарних грана и сви они који су бујни, а нису потребни воћки. Такви младари препознају се по томе што избијају са горњих страна грана и бујнији су од осталих или избијају под оштрим углом на водилицы. Ова резидба има за циљ да обезбеди услове за образовање родних пупољака за наредну годину, али и утиче на квалитет плодова у текућој вегетацији. Одстрањивањем сувишних младара одстрањују се сувишни потрошачи воде и хране, а светлост и ваздух лакше продиру у унутрашњост круне. Летња резидба обавља се када младари достигну 5-10 cm, а то је обично у првој декади маја.

Резидба младих и стабала у роду

Код воћака треба разликовати два основна типа резидбе: резидба младих стабала која подразумева формирање узгојних облика и резидба стабала у роду. Ова два типа резидбе се разликују по интензитету. Млада стабла су бујнија, односно имају јаче изражен вегетативни раст него старија стабла. Када је у питању резидба младих стабала она треба да буде слабијег интензитета, јер уколико се код њих примени јака резидба потенцира се бујност и одлаже се почетак рађања. Формирање узгојних облика углавном траје четири године.

Резидба воћака у роду има за циљ да се одржи добра вегетативна активност и редовна родност и да се добију квалитетни плодови. По интензитету резидба треба да је јача него код младих стабала. Прва операција која се примењује је уклањање бујних вертикалних прираста „водопија“. Ови

прирасти црпе воду и хранљиве материје и стварају засену. Њиховим уклањањем омогућава се боља осунчаност круне, посебно нижих зона које су склоније оголевању. Затим се уклањају суве и оболеле гране, такође треба уклонити и старе изрођене гране, као и сувишне родне гранчице. Тако се омогућава боље продирање светлости у ниже зоне, што доводи до боље диференцијације цветних пупољака, боље родности, квалитета и обојености плодова. Осим тога, резидбом се обнавља родно дрво и спречава оголевање грана у основи и премештање родности ка периферији круне.

Важна је заштита воћака после резидбе

Одмах после резидбе треба настојати да се обави заштита воћака. Заштита се обавља препаратима на бази бакра (bakar-oksidi, bakar-hidroksidi, bakar-sulfat и сл.). Ова заштита је веома важна јер се њом дезинфикују пресеци након резидбе и спречава се ширење патогена. Препорука је да се резидба код јабучастих воћака обави раније, а посебно је вазно код крушке и дуње, пошто су оне осетљиве на бактериозну пламењачу чији је проузроковач *Erwinia amylovora*, а која може да се рашири касније ако се стабла касније орезују. Такође веома је важна и дезинфекција алата. То можемо обавити помоћу алкохола, јер на тај начин ћемо спречити преношење проузроковача обољења са једног стабла на друго. Исто тако приликом резидвања дебљих грана потребно је рез премазати воском, јер сваки рез је уједно рана и што пре она зарасте и буде премазана воском, спречиће се продор патогена и напад штеточина.

Саветодавац заштите биља Селена Вујанац

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД 15.12.2025-21.12.2025.**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица. мере (кг/дин)			
Орах (очишћен)	900	-	-
Јабука (остала)	100	-	-
Крушка (остала)	200	200	180
Банана	170	180	145
Грожђе црно	170	250	-
Киви	300	230	160
Мандарина	180	150	-
Поморанца	-	-	140
Лимун	160	200	160
Лешник	1800	-	-
Сува шљива	480	500	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ПОВРЋА КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ
ЗА ПЕРИОД 15.12.2025-21.12.2025.**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Краставац (салатни)	200	150	200
Кромпир	60	70	-
Боранија	400	-	-
Паприка (остала)	270	160	300
Лук црни	40	50	40
Парадајз	200	200	240
Пасуљ (бели)	-	300	-
Шаргарепа	50	70	60
Купус	30	50	30
Тиквице	190	200	160

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД 15.12.2025-21.12.2025.**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Орах (очишћен)	1100	1100	800
Јабука (остала)	300	200	150
Крушка (остала)	400	250	240
Банана	280	200	180
Грожђе црно	400	300	-
Киви	500	300	260
Мандарина	300	200	170
Поморанца	300	200	140
Лимун	300	250	220
Лешник	1800	-	1000
Сува шљива	800	600	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ПОВРЋА ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД 15.12.2025-21.12.2025**

Централна Србија	Београд	Краљево	Ниш
Јединица мере (кг/дин)			
Краставац (салатни)	300	200	300
Кромпир	150	100	-
Боранија	800	-	-
Паприка (остала)	400	300	-
Лук црни	150	100	80
Парадајз	300	250	350
Пасуљ (бели)	500	-	-
Шаргарепа	150	120	100
Купус	100	80	70
Тиквице	200	250	200

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА
ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД ОД 15.09.2025-
21.09.2025.**

Јединица	Тежина	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Јагњад	Све тежине	све	-	-	480
Јарад	Све	све	-	-	-
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све	-	340	-
Бикови	>500	СМ	480	350	480
Козе	Све	све	-	-	-
Крава за клање	Све	СМ	-	230	-
Крмаче за клање	>130	све	-	-	-
Овца	Све	све	-	-	-
Прасад	16-25кг	све	-	-	300
Телад	80-160 кг	СМ	-	750	-
Товљеници	80-120кг	све	200	-	-
Товљеници	>120	све	-	-	-
Шиљезад	Све	све	-	-	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД ОД
15.09.2025-21.09.2025.**

Јединица мере	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	-	-	35
Пшеница	-	-	25
Сточни јечам	-	-	-

У четвртом кварталу 2025. године до ПССС Косовска Митровица ДОО Косовска Митровица је објавила 19 агропонула на сајту agroponuda.com до данашњег дана.

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agroponuda.com

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

*Издаје: Пољопривредна саветодавна и стручна
служба Косовска Митровица д.о.о. Косовска
Митровица*

*Адреса: Улица Немањина 48, 38220 Косовска
Митровица*

Тел/Факс: 028/497-044 028/497-031

Е маил: pskmmmts@mtsdo.com

**МАПА ПОДРУЧЈА НА КОМЕ СЕ ОБАВЉАЈУ
САВЕТОДАВНИ ПОСЛОВИ ПССС КОСОВСКА
МИТРОВИЦА ДОО КОСОВСКА МИТРОВИЦА.**

